

อักษรศิลป์กับลามกอนาจาร

อ. สายสุวรรณ*

๑. ชนกบตออาจารย์ นกหกตกรังรวง	เสียงกรันกรันชั้นเขาหลวง สัตว์ทั้งปวงง่วงงุนโงง
๒. แคนดินดินมนุษย์ ตึกกว่าบ้านเรือนโรง	เสียงกังกุจกเฟลิงโพลง โคลงกลอนเคลื่อนเขยื้อนโยน
๓. บ้านช่องคลองเล็กใหญ่ ปลูกเพื่อนเตือนตะโกน	บ้างตื่นไฟตกใจโจน ลูกโลกโผนโศกกันเอง
๔. พิณพาทย์ระนาดฆ้อง ระฆังคังว้างเวง	ตะโพนกลองร้องเป็นเพลง โห่ร้องห่างเห่งแก่งก้างคัง
๕. ชุนนางค่างลูกว้าง พื้นละวันคันคังคัง	ท่านผู้หญิงวิ่งยุคหลัง พลึงพลัดตกหกละเมน
๖. พระสงฆ์ลงจากกุฏิ หลวงชี้หน้หลวงเถร	วิ่งอุตุลุดลุดมือเฒ่า ลงโคลนเลนแผ่นผาดโผน
๗. พวกวัดปลัดเข้าบ้าน คันไม้ไกวเอนโอน	ร้านต่อร้านซานเซโค่น ลึงค่างโจนโผนหกหัน
๘. พวกผีขี้บนลูก ขิกขิกระริกกัน	ตึกจมูกลูกตาพลัน บั้นไม้ทันทันเคียดใจ
๙. สององค์ทรงสงวาส ตื่นนอนอ่อนอกใจ	โลกธาตุหวาดหวั่นไหว เดินไม่ได้ให้อาตุร ๖

ท่านผู้อ่านที่คุ้นกับแบบเรียนภาษาไทยรุ่นเก่า ๆ คงจะตระหนักทันทีว่ากาพย์ยานีข้างต้นนี้อยู่ในแบบเรียน *มูลบทบรรพกิจ*

ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) แต่เป็นบทนิพนธ์ของท่านสุนทรภู่เรื่องกาพย์ *พระไชยสุริยา* ซึ่งท่านเจ้าคุณ

* นักแปลอิสระ

ได้เอามาแทรกไว้ในแบบเรียนของท่านให้นักเรียนท่องจำคำภาษาไทยตั้งแต่แม่ ก. กา ไปจนถึงแม่เกย

เหตุใดท่านจึงนำบทกวีจรรยา คือบทสังวาส มาใส่ไว้ในแบบเรียน? พิศราหะห์ดูก็ไม่เห็นเหตุอย่างอื่น นอกจากว่าท่านคงเจตนาที่จะบรรจุ “เพศศึกษา” โดยอ้อมไว้ด้วยนั่นเอง เด็กสมัยนั้นเมื่อเรียนมาถึงแม่กตกก็คงจะโตขนาดใกล้ ๆ จะแตกพานแล้วหรืออาจแตกพานแล้วก็มี เพราะเด็กส่วนมากถึงไม่อยู่ตามท้องไร่ท้องนาเลี้ยงวัวควายก็เรียนหนังสือเมื่อโตแล้วทั้งนั้น กว่าเรียนมาถึงแม่กตกก็กินเวลานานอีกโข พอดีการที่จะเรียนรู้เรื่องสังวาสให้เห็นว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตซึ่งจะต้องระมัดระวัง เพราะเป็นเรื่องชวนให้มีคมนมัวเมาเสมือนเหตุอัครยั้งพรรณนาไว้ในกาพย์และเป็นเรื่อง “พวกผีที่บนลุก” มันอาจ “เคียดใจ” เพราะบนลุกให้ไม่ทันก็ได้!

(ลูกที่เกิดโดยพ่อแม่ไม่ประสงค์ให้เกิดไม่ว่าในทำนองใด ๆ คนสมัยนั้นถือว่า “ผีบนมาให้เกิด” ทั้งสิ้น ดังที่เรียกกันว่า “มารหัวชน”)

เมื่อเด็กเรียนจบอักษรสมัยเบื้องต้นแล้ว เรียกว่าพออ่านออกเขียนได้ ก็มีหนังสือ

สี่ที่จะให้อ่าน “แตก” เป็นเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งสมัยนั้นได้แก่เรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ แต่งเป็นคำร้อยกรองทั้งนั้น ตำราเรียนที่จัดลำดับชั้นตอนเป็นแนวสอนตั้งแต่ขั้นต่ำไปหาสูงนั้น เพิ่งจะเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย) แต่งขึ้นใช้ในสำนักศึกษาที่เรียกว่า “โรงสกลหลวง” ตั้งแต่ท่านยังเป็นทีขุนสารประเสริฐปลัดทูลฉลองกรมพระอาลักษณ์ ตำราเรียนเหล่านี้ได้แก่ตำราชุดที่เรียกว่า “มูลบทบรรพกิจ วาหนิต์นิกร อักษรประโยค สังโยคพิธาน โวพจน์พิจารณ์ พิศาลकरणต์” นอกเหนือจากตำราเหล่านี้ก็มีหนังสือสุภายิตของนักปราชญ์สำนักต่าง ๆ แต่หนังสืออะไรก็ไม่ชวนให้อ่านแตกเท่าเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ดังที่ผู้ใหญ่ที่ไม่มีหนังสือจ้างวานเด็กที่อ่านหนังสือออกอ่านเรื่องเหล่านี้ให้ฟัง ข้าพเจ้าเป็นคนเกิดในสมัยรัชกาลที่ ๖ ยังเคยรับจ้างผู้ใหญ่อ่านหนังสือประเภทนี้ให้ฟังเป็นเวลาช้านานจนถึงสมัยต้นรัชกาลที่ ๗

ถัดจากเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ก็มีเรื่องพงศาวดารจีนและเรื่องนิราศช่วยให้เด็กอ่านหนังสือแตกได้เป็นอย่างดี แต่เรื่องอะไรก็ไม่แพร่หลายเท่าบทเสภา ขุนช้างขุนแผน เรื่อง พระอภัยมณี และบทกลอนเรื่องอื่น ๆ

ของท่านสุนทรภู่ เรื่องเหล่านี้ไม่แต่จะเป็นเรื่องสนุก บทกลอนดี ชวนให้อ่านติดเท้านั้น หากยังสะพรั่งไปด้วยบทอัครจริยอีกด้วย เรื่อง กากีคำกลอน ของท่านเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ก็ใช้เล่นเสียดสีเมื่อไร กลอนนิราศของมหาฤกษ์ก็สนุกครึกครื้นไปด้วยคำเปรียบเทียบโลน ๆ น่าขบขันยิ่งนัก

เพราะฉะนั้นที่ท่านแต่งบทอัครจริยแทรกเข้าไว้ในแม่กตเป็นบทเรียนจึงเท่ากับเป็นการเตรียมเด็กที่จะอ่านหนังสือแตกยิ่งขึ้นไปในวันหน้า มิให้เห็นว่าการสังวาสเป็นสิ่งผิดปกติของชีวิต และการที่ท่านกวีถือว่า การสังวาสไม่ใช่สิ่งผิดปกติของชีวิตนั้น ก็คงจะเป็นเหตุผลอันหนึ่งในการแต่งกลอนสังวาสของท่าน เพราะกลอนสังวาสย่อมให้ศฤงคารรสแก่ผู้อ่านอย่างวิเศษ

แต่กลอนสังวาสของท่านก็ประกอบด้วยลวดลายโวหารเปรียบเทียบเป็นภาพพจน์ (figure of speech) อันไพเราะ เพราะท่านต้องการให้เรื่องต่อนั้นเกิดศฤงคารรสเท่านั้น มิใช่เพื่ออย่างอื่น วิธีแต่งบทร้อยกรองทำนองนี้เราเรียกว่า *อักษรศิลป์* ดังคนเรียกบทสังวาสว่า บทโป๊ คำว่าโป๊นั้นมาจากภาษาจีนสำเนียงแต้จิ๋วว่า ปู๊ว สำเนียงจีนกลางว่า ปู๊ว ใช้กันในภาษาพูดโดยนัยต่าง ๆ กันตามความหมายว่า "ส่งเสริมสิ่งที่

บกพร่อง" ที่นิยมไว้ในพจนานุกรม อาจแปลว่าบำรุงก็ได้ เช่นยาโป๊หมายถึงยารบำรุงไม่ไช่ยาบำบัด ว่าจบบแต่่งก็ได้ เช่นโป๊สี่ว่าเพิ่มให้ก็ได้ เช่นโป๊ค่าจ้าง และอาจแปลว่าปลุกความรู้สึกทางเพศ (ให้อยากดู อยากรู้อยากเห็น) ก็ได้ เช่นเรื่องโป๊ หนั่งโป๊ แต่งตัวโป๊ เป็นต้น เฉพาะการแต่งตัวที่ว่าโป๊นั้นเดิมคงไม่หมายถึงเปลือยกายล่อนจ้อนเป็นแน่ เพราะถ้าลงเปลือยกายแล้วย่อมไม่ใช่แต่งตัวแน่นอน หากหมายถึงเปิดโน่นเปิดนี่ชะเวกชะวากวับ ๆ แวม ๆ มากกว่า ซึ่งเป็นการยั่ววนชวนใจให้อยากเห็นไปมากกว่านั้น แต่เดี๋ยวนี้โป๊มักจะเข้าใจกันว่าหมายถึงเปลือยไปด้วยแล้ว

พูดถึงคำว่า "โป๊" แล้วทำให้นึกถึงคำภาษาอังกฤษคำหนึ่งว่า pornography ใช้กันสั้น ๆ ว่า porn ก็มี porno ก็มี สำเนียงและความหมายของ porn กับโป๊ก็ใกล้เคียง โดยเฉพาะในกรณีเกี่ยวกับเพศหรือ sex คำว่า เพศ หรือ sex ในความหมายเดิมก็เป็นคำบอกลักษณะว่าเป็นชายหรือหญิง ตัวผู้หรือตัวเมียเท่านั้น ภาษาไทยเราใช้คำว่าเพศ หมายถึงการแต่งตัวด้วย เช่นเพศชราวาสก็คือแต่งตัวอย่างผู้ครองเรือน สมณเพศคือแต่งตัวอย่างสมณะเป็นการจำแนกให้รู้ว่าต่าง

กันอย่างไรโดยเอาการแต่งตัวเป็นหลัก แต่
 วัตรปฏิบัติจะต่างกันอย่างไรนั้นเป็นอีกเรื่อง
 หนึ่ง สมณะวางรูปอาภรณ์ที่สทกยงครองผ้า
 กาสาวพัสดุอยู่ก็คงอยู่ในสมณเพศนั้นแหละ
 เดียวกับความหมายของเพศและ sex แปล
 แปลกมาในเชิงเมถุนสังโยคด้วยแล้ว เช่น
 ร่วมเพศ เพศสัมพันธ์ to enjoy sex, free
 sex หรืออะไรทำนองนี้ ความหมายของ
 porn และโป๊ก็แปรแปลกจากเดิมเหมือนกัน

AN EVERGREEN BLACK CAT BOOK B-356 ๕2.45
**SEX IN
 LITERATURE**
 BY JOHN ATKINS

“THE EROTIC IMPULSE FROM THE
 CLASSICS TO THE PRESENT DAY”

คำว่า pornography เดิมหมายถึง
 ข้อเขียนเกี่ยวกับหญิงนครโสเภณีด้วยความ
 มุ่งหมายที่จะปลุกความกระสันถึงหญิงชนิต
 นั้นเดี๋ยวนี้หมายถึงเรื่องราวและสิ่งกระตุ้น
 ความรู้สึกทางเพศชวนให้เป็นลามกอนาจาร

จนเข้าใจกันว่าลามกอนาจารกับ pornography
 เป็นสิ่งเดียวกัน ลามกอนาจารนั้นอาจตรงกับ
 คำ obscene หรือ obscene แต่ porn
 อาจไม่เป็น obscenity ก็ได้ เช่นเดียวกับ
 “โป๊” อาจไม่ใช่ “ลามกอนาจาร” ก็ได้ แต่
 เรามักใช้คำว่า “โป๊” เหยียดเหยียดไปหมด
 ไม่ว่าจะ เป็นหรือไม่เป็นลามกอนาจาร หาก
 เกี่ยวกับเรื่องเพศละก็ เป็น “โป๊” ะ ะ

ในประมวลกฎหมายอาญาท่านใช้
 แต่คำว่า ลามก คำเดียวไม่มีอนาจาร ซึ่งนัก
 กฎหมายแปลว่า obscenity หรือ obscene
 ถึงความต่อไปนี้ :

“มาตรา ๒๘๗ ผู้ใด

(๑) เพื่อความประสงค์แห่งการค้า
 หรือโดยการค้าเพื่อการจ่ายแจก หรือเพื่อการ
 แสดงอวดแก่ประชาชน ทำ ผลิต มีไว้ นำ
 เข้าหรือยังให้นำเข้าในราชอาณาจักร ส่งออก
 หรือยังให้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร พา
 ไปหรือยังให้พาไปหรือทำให้แพร่หลายโดย
 ประการใด ๆ ซึ่งเอกสาร ภาพเขียน ภาพ
 พิมพ์ ภาพระบายสี สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพ
 โฆษณา เครื่องหมาย รูปถ่าย ภาพยนตร์
 หรือสิ่งอื่นใด อันลามก

(๒) ประกอบการค้า หรือมีส่วน
 หรือเข้าเกี่ยวข้องในการค้าเกี่ยวกับ วัตถุหรือ
 สิ่งของลามก ถึงกล่าวแล้ว.....

(๓) เพื่อจะช่วยการทำให้แพร่หลายหรือการค้า วัตถุหรือสิ่งของลามก ดังกล่าวแล้ว โฆษณาหรือโฆษณาโดยประการใด ๆ ว่ามีบุคคลกระทำการอันเป็นความผิด ตามมาตรา ๒๗๕ หรือโฆษณาหรือโฆษณาว่า วัตถุหรือสิ่งลามก ดังกล่าวแล้วจะหาได้จากบุคคลใดหรือโดยวิธีใด

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มีคำแปลเทียบเป็นภาษาอังกฤษว่าดังนี้* :

“Section 287.— Whoever :

(1) for the purpose of trade or by trade, for public distribution or exhibition, makes, produces, possesses, brings into or causes to be brought into the Kingdom, sends out or causes to be sent out of the Kingdom, takes away or causes to be taken away, or circulates by any means whatever, any document, drawing picture, printed picture, painting, printed matter, picture, poster, emblem, photograph, cinematograph or any other thing which is obscene;

(2) carries on trade or takes part or participates in the trade concerning the aforesaid obscene material or thing....

(3) in order to assist the spreading or the trade of the aforesaid obscene material or thing, propagates or otherwise circulates the news that there is a person doing the act which is an offence according to this Section, or propagates or circulates the news that the aforesaid obscene material or thing may be obtained from any person or by any means:

shall be punished with imprisonment not exceeding six months or fine not exceeding one thousand baht, or both.”

มาตรา ๒๗๕ นี้จัดอยู่ในหมวดลักษณะความผิดเกี่ยวกับเพศ ซึ่งมีที่ใช้คำว่ากระทำอนาจาร อีกคำหนึ่งต่างหากอยู่ในมาตราที่ว่าด้วยโทษ การกระทำชำเราหญิงและการล่วงหญิงหรือเด็กหญิง ไปเพื่อกระทำอนาจารแปลเทียบกับ คำภาษาอังกฤษว่า indecent act ในภาษา

* ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับแปลเป็นภาษาอังกฤษโดยหลวงศัลยศาสตร์ปฏิเวท และนายประสพชัย ยามาดี

อังกฤษเขาใช้คำว่า obscenity และ indecency ไปด้วยกันในความหมายทำนองเดียวกัน เช่นเดียวกับที่เรามักใช้คำว่า ลามก และ อนาจาร รวมกันไปว่า ลามกอนาจาร แต่ลามก และ obscenity นั้นเพ่งเอาวัตถุหรือภาวะที่ปรากฏให้เห็นเป็นสำคัญ ส่วนอนาจารและ indecency หมายถึงการประพฤติกิริยาหรือการที่

อะไรคือลามก-อะไรคือ obscenity ?

กฎหมายก็มีได้ระบุไว้ให้แจ่มชัด จึงเป็นเรื่องที่ต่างคนต่างเห็น และต่างสมัยต่างแปลความ คือขึ้นอยู่กับบุคคลและกาลสมัยรวมทั้งสถานที่ด้วย เราอาจถือว่าการเปลือยกายในสาธารณสถานเป็นลามก แต่ถ้าเราไปอาบน้ำ ณ สถานที่อาบน้ำสาธารณะในประเทศญี่ปุ่น เราก็จะต้องเปลือยกายอย่างเขาเหมือนกัน ซึ่งจะไม่มีใครถือว่าเป็นลามกเลย ในช่วงเวลาระหว่างสงครามโลกครั้งที่หนึ่งกับครั้งที่สองสันนิบาตชาติเคยเปิดประชุมนานาชาติขึ้นที่เจนีวาด้วยความมุ่งหมายเพื่อ “ปราบปรามการเผยแพร่และคำสั่งพิมพ์ลามก” แต่ผู้เข้าประชุมก็ไม่สามารถตกลงกันได้ในการให้นิยามคำว่า “obscene” ดังปรากฏในคำแถลงของเลขานุการการประชุมว่า “ข้าพเจ้าสำนึกเห็นว่า คำที่เป็นปัญหานั้นมีความหมายต่างกัน ในแต่ละภาษา และยิ่งกว่านั้นมันยังมีความหมายมาก

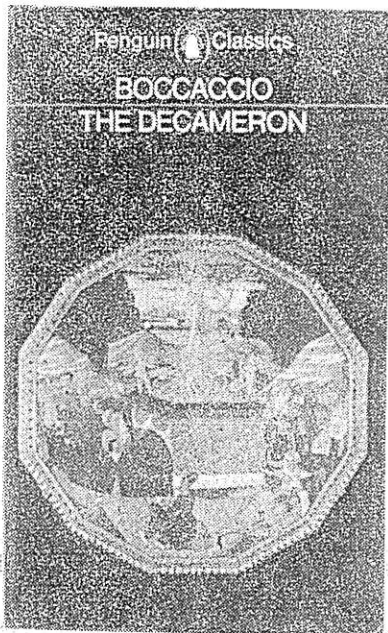
มายหลายนัยเท่า ๆ กับที่มีประเทศ ระเบียบภูมิปัญญา ทักษะ และอารมณ์จิต สรุปแล้วก็เท่ากับต้องยอมรับว่า เราจะหาข้อไขที่จะได้รับ ความสนับสนุนทั่วโลกไม่ได้เลย” ทุกวันนี้การคุมกำเนิดเป็นปฏิบัติการที่แพร่หลายไปทั่วโลก แต่เมื่อ ๑๐๐ ปีมาแล้วนางแอนน์ เบสเซนท์ และนายชาลส์ แบรดลีย์ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของอังกฤษ ได้ถูกศาลสั่งปรับคนละ ๑๐๐ ปอนด์และจำคุกหกเดือนโดยพิมพ์เผยแพร่เอกสารการคุมกำเนิดเป็นครั้งแรก ซึ่งศาลถือว่าเป็นสิ่งลามก

ในปัจจุบันได้เป็นที่ยอมรับกันว่า เรื่องราวและสิ่งที่ปลุกความรู้สึกทางเพศเป็น pornography ทั้งนี้ ซึ่งเราเรียกกันว่าโป แต่สิ่งเหล่านี้อาจเป็นลามกอนาจารหรือไม่ก็ได้ดังกล่าวแล้วข้างต้น เมื่อเป็นเช่นนั้นเราจะมีหลักอะไรเป็นเครื่องวัดได้ ว่าโปอย่างไร เป็นลามกอนาจาร อย่างไม่เป็น ในเมื่อ ความหมายของลามกอนาจารก็ยังไม่ชัดเจน หรือยังหาข้อยุติไม่ได้ ? เช่นภาพเปลือยกายของหญิงอาจถือว่าเป็นภาพลามกก็ได้หรือไม่เป็นก็ได้ถ้าเขียนหรือถ่ายขึ้นในเชิงศิลปะ เรื่องโปถ้าโปอย่างมีศิลปะก็ไม่ถือว่าเป็นลามกอนาจาร แต่อย่างไรเป็นศิลปะ

อย่างไหนเป็นลามกอนาจาร ก็ยังเป็นเรื่องที่ถูกเถียงกันอยู่

ภาพนางเปลือยในวารสาร Playboy และ Penthouse หรือวารสารอื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน เขาก็ว่าเป็นภาพศิลปะ แต่วารสารเหล่านี้ก็ถูกห้ามมิให้นำเข้าไปในหลายประเทศรวมทั้งไทยเราด้วย ในสมัยก่อนกฎหมายว่าด้วยลามกอนาจารของอังกฤษยอมให้หญิงเปลือยเกือบตลอดร่างปรากฏบนเวทีละครได้ในลักษณะรูปนิ่ง ถ้าเคลื่อนไหวเมื่อใด ถือว่าเป็นลามกอนาจารเมื่อนั้น ซึ่งตัวโผล่ละครจะต้องรับผิดชอบ แต่เคยเห็นละครเรื่อง Hair และ Oh ! Calcutta ซึ่งตัวแสดงเปลือยกายล้วนและเคลื่อนไหวด้วยอาจเปิดแสดงได้แล้วบนเวทีละครในลอนดอน

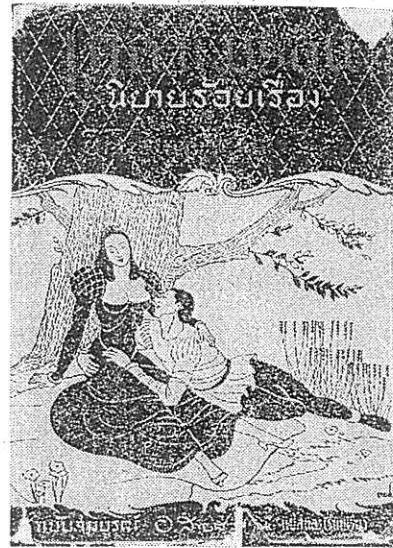
ทุกคนในเรื่องของวรรณกรรม ข้าพเจ้ามีเรื่องส่วนตัวเรื่องหนึ่งพัวพันกับปัญหา จำต้องขออนุญาตเล่าความโดยย่อไว้ ณ ที่นี้ ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าได้จ้างงานแปล Decameron หรือ นิยายร้อยเรื่อง ของบอคาจจิโอ โดยตั้งใจว่าจะทำให้ครบถ้วนในพากย์ภาษาไทยเสียทีจากฉบับแปลเป็นพากย์ภาษาอังกฤษของจอห์น เพน ซึ่งถือกันว่าเป็นฉบับแปลที่สละสลวยที่สุดและแพร่หลายที่สุด โดยที่ *เดคาเมรอน* เป็นหนังสือเล่มใหญ่ ถ้าแปลให้ครบถ้วนจะตกถึง ๑๕๐ ยกเป็นอย่างน้อย ผู้พิมพ์ของข้าพเจ้ากับข้าพเจ้าจึงตกลงกันว่า จะแบ่งพิมพ์เป็นเล่มย่อย เล่มละ ๒๐ นิทาน ครั้นพิมพ์เล่มแรกออกไปแล้ว เจ้าหน้าที่กองเอกสารและหนังสือพิมพ์ของ กรมตำรวจ ในขณะนั้น ได้มาพบกับผู้พิมพ์ด้วยตนเอง ผ่าบอกถึงข้าพเจ้าผู้แปลว่า เพื่อความปลอดภัยจากการที่หนังสืออาจต้องถูกเก็บ ให้ข้าพเจ้าตัดทอนเรื่องลงเสียบ้าง ซึ่งข้าพเจ้าแม้จะรู้สึกขอบคุณในความหวังดีของท่านก็ไม่อาจปฏิบัติตามได้ และโดยที่สำนักพิมพ์ไม่พร้อมที่จะเสี่ยงกับการเสียผลประโยชน์ในการที่จะสูญความหากหนังสือถูกเก็บจริงเพื่อฟังดุลพินิจของศาลจะว่ากระไรในเรื่องนี้ ข้าพเจ้าจึงระงับการแปลเพียงเท่าที่พิมพ์ไปแล้ว

ล
ว
ร
อ
ง
ย
ได้
ซึ่ง
ว่า
ปะ

นั้นเสีย แต่กึ่งสงสัยเป็นอย่างยิ่งว่า เรื่อง
เดกาเมรอน จะถูกประทับตราว่าเป็นลามก
อนาจารคว่ำหูกอนใด

เพื่อนข้าพเจ้าผู้หนึ่งรับเอาความสงสัย
ของข้าพเจ้าไปเป็นความสงสัยของเขา จึงนำ
ข้อสงสัยไปตามความเห็นของท่านศาสตรา
จารย์ผู้เรืองนาม ในด้านศิลปะผู้หนึ่งในฐานะ
ที่ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญภาษาอิตาลีและรู้เรื่อง
ราวเกี่ยวกับ เดกาเมรอน ในภาษาอิตาลีดี
ท่านได้กรุณาชี้แจงให้ทราบว่า ตามสายตา
ของคนทั่วไปในอิตาลีถือว่า เดกาเมรอน เป็น
หนังสือจำพวก amoral เท่านั้น ไม่ใช่
immoral แม้ว่า เดกาเมรอน จะเคยถูกสั่ง
ห้ามพิมพ์เผยแพร่ในอิตาลีในสมัยแรก ๆ ก็มี
ใช้ในฐานะหนังสือลามก หากแต่เพราะมีเรื่อง
ประจักษ์พยานชัดชัดทำลามกในทางเพศอยู่
เป็นอันมาก เป็นกรรมวิฆเนนแก่ศาสนจักร
เมื่อมีการชำระแก้ไขเปลี่ยนพวกออลด์ซี้เป็น
พวกอินเสีย เดกาเมรอน ก็ได้รับอนุญาตให้
พิมพ์ได้อีก

ว่าที่จริงข้าพเจ้าเองก็รู้อยู่ว่า เดกาเม-
รอน เป็นหนังสือต้องห้ามในหลายประเทศ
ในอังกฤษและอเมริกาเองเพิ่งจะมาเลิกห้าม
กันเมื่อราว ๓๐ ปีเศษมานี้เอง แม้กระนั้นก็
ยังมีลางรัฐในอเมริกาที่เคร่งศาสนา เช่นรัฐ

แมสซาชูเซตส์ คงยังห้ามจำหน่ายอยู่ แต่ถึง
อย่างไรก็ดี เดกาเมรอน ก็ได้รับความยกย่อง
นับถือว่าเป็น pornography ที่แต่งดีเป็น
เยี่ยม และเป็นต้นแบบให้กิดหนังสือที่แต่ง
เลียนแบบกันในชั้นหลังหลายเล่ม ซึ่งล้วน
เป็นหนังสือที่เรียกว่า “เป็นอมตะ” ทั้งสิ้น
เช่นนิทานแคนเตอร์เบอรีในอังกฤษ เฮป-
ตาเมรอนในฝรั่งเศส และอาหรับราตรีใน
เปอร์เซียเป็นต้น อนึ่ง นิทานที่ปรากฏใน
เดกาเมรอน นั้นเล่า ส่วนใหญ่ก็เป็นนิทานที่
เล่ากันแพร่หลายอยู่แล้วในท้องถิ่นของประ-
เทศอิตาลี ลางเรื่องก็เล่าปากฟังกถึงความ
มารยาสาโดยของพวกนักบวช หลายเรื่อง
เป็นเรื่องไปบอกกาจิโอรบรวบรวมมาเขียนให้
สละสลวยขึ้นเป็นนวนิพนธ์ เดกาเมรอน

จึงได้ชื่อว่าเป็น amoral literature คือ เป็นวรรณกรรมที่ไม่พะวงถึงศีลธรรม แต่ก็หาเป็นสื่อของการผิดศีลธรรม (immoral) โดยยั่วให้ผู้อ่านเกิดกามารมณ์เร้าร้อนไม่ และถ้าอ่านกันด้วยวิจารณญาณแล้ว จะเห็นว่าบอกรากใจโง่เหล่านี้แหละเป็นเรื่อง ขบขันมากกว่าที่จะยั่วให้เกิดกามารมณ์ มี นิทานท้องถิ่นของเราถมไปที่เป็นเรื่องโป๊ แต่ก็เป็นเรื่องขวนขันเท่านั้น ทั้งผู้เล่าและ ผู้ฟังจะได้พลอยผิดศีลธรรมในเชิงปลุกกามารมณ์ไปด้วยก็หาไม่ แม้แต่ในชาติก็มีเรื่องโป๊ รวมอยู่ด้วยเรื่องหนึ่งหรือสองเรื่อง เช่นเรื่อง ฤๅษีหรือคาบสหลงเสน่ห้มาตุคามที่เปลือยกาย อยู่ตรงหน้า ไม่รู้ว่าสัตว์อะไรมีเขาที่หน้าอก ลองเออมือไปจับเขานั้นสัตว์นั้นก็ผิดเขา สัตว์ที่ปวง ตบะก็แตก ดิ่งเป็นต้น แต่ผู้ แต่งนิทานชาติเรื่องนี้ใช้จะมีเจตนาช่วย กามารมณ์ก็หาไม่ หากต้องการให้เกิดธรรม สังเวชเท่านั้น จะถือว่านิทานชาติเรื่องนี้ผิดคำสอนในพระศาสนาหาได้ไม่

Pornography ที่ช่วยกามารมณ์โดยตรงนั้นเขาเรียกว่า hard core pornography ลางที่ก็เรียกว่า erotica หมายถึงเรื่องที่แสดง บทพิศวาสอย่างถึงแก่นจริง ๆ จะเรียกว่าเรื่อง โป๊อย่างไม่กระมิดกระเมี้ยนก็ได้ หรือจะเรียก

ว่าเรื่องโป๊อย่างกระต้างก็ตามใจ เช่นเรื่องที่ เรียกกันว่า “วรรณกรรมพิมพ์ดีด” เป็นต้น แม้เรื่องชนิดนี้จะปรากฏในรูปเล่มหนังสือ ลอบขายกันก็คงเรียกว่า “วรรณกรรมพิมพ์ ดีด” อยู่นั่นเอง เพราะแต่ก่อนเขาคัดลอก เรื่องชนิดนี้เป็นฉบับพิมพ์ดีดแอบอ่านกัน เฉพาะในบรรดาผู้ที่รู้จักกันเท่านั้น

ส่วนใหญ่ของวรรณกรรมพิมพ์ดีดแต่ ก่อนมักเป็นเรื่องแปลหรือแปลงมาจากเรื่อง ฝรั่ง ที่แต่งเป็นบทร้อยกรองก็มีบ้าง เช่น เรื่อง “ลิลิตพระลอภาคผนวก” “โคลงเรื่อง อาบหะชันภาคพิเศษ” “บาลีหวนคำกลอน” เฉพาะเรื่องที่กล่าวที่หลังผูกเรื่องทำนองจักรๆ วงศ์ๆ ที่นิยมกันในสมัยนั้น แต่หายบททั้ง เรื่อง กลอนก็ไม่สู้จะดีนักเป็นกลอนพาไป เสียแหละมาก ใช้คำผวนซึ่งเป็นเอกลักษณ์ อย่างหนึ่งของภาษาไทยตลอด ถ้าอ่านตั้ง ๆ สู้กันฟังก็ได้ฮากันเป็นที่ครั้นเครง

พูดถึงการได้ฮากันอย่างครั้นเครง กวี ของเราแต่ก่อนมีการเล่นอย่างหนึ่ง ใช้ฝีปาก ทางกวีกล่าวแก่กันอย่างคมคาย คือการเล่น สักราว ถึงจะว่ากันแรง ๆ เหน็บแนมกัน อย่างถึงพริกถึงขิงก็ไม่ถือสากัน เพียงแต่ขอ ให้ได้ฮากันเท่านั้น ลางที่ผู้ว่าสักราวคนละ เพศคนละข้างใช้กวีโวหารเปรียบเทียบสอง

บ
น
ที่
ช
เม
อง
ให้
อน

งามสองแฉ่งในเชิงซู้สาวก็ไม่ถือว่าหยาบ ถึงจะยกตัวอย่างบทสักรวาทเรื่องไกรทองมาแสดงเป็นนิทานพื้นบ้านหรือบทละครดังต่อไปนี้ :

สักรวาทไกรทองทำนองล้อ
ซึกมีคัทหม้อออกมาเพลงแยมให้เห็น
ทำหยักกรังต่งทำว่าเนื้อเย็น
นี่หรือเป็นภรรยาชาละวัน
แม่นไม่ยอมได้เสียเป็นเมียพี่
ก็น่าที่ชิวาจะอาสา
ควยมีคัทหม้อฤทธิ์แรงแฉ่งเป็นมัน
แทงตะบันถึงปอกไม่รอดเลย

ผู้บอกสักรวาทบทนี้คือหมื่นนิพนธ์พจนานถเป็นตัวไกรทอง ส่วนผู้บอกบทวิมาลาได้แก่คุณพุ่ม กวีหญิงผู้ได้สมญาว่า "บุษบาทำเรื่องจาง" แก่บทไกรทองได้หลุกอย่างคมคายดังนี้ :-

สักรวาทวิมาลาทำตาขาว
เห็นมีคัยาววามแฉ่มพลามแผลมได้
ทำเป็นกลัวตัวงอท้อหทัย
จึงตอบไปด้วยรสพจนา
อย่าเป็นเมียเลยนะหม่อมมอมเป็นแม่
ฉันก็แก่รุ่นราวถึงคราวบ้ำ
เหล่ากุ่มกุ่มมีถมไปในกงคา
เที่ยวเลือกหาตามชอบระบอบเอย

มาฟังสักรวาทกันอีกสักบทหนึ่งเป็นไร สักรวาทบทนี้ผู้บอกเป็น กวีสตรีผู้เลื่องชื่อใน

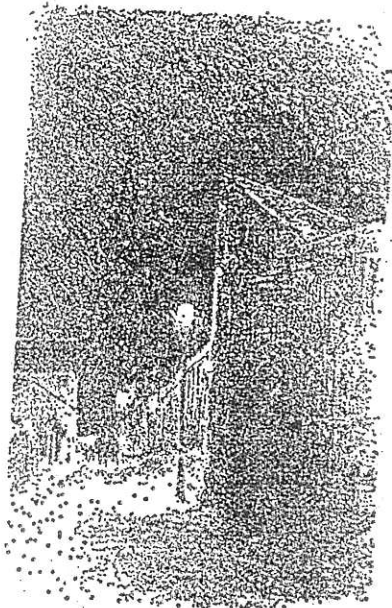
สมัยรัชกาลที่ ๖. (ข้าพเจ้าไม่แน่ใจในชื่อของท่าน จึงขอคัดย่อชื่อในที่นี้) สักรวาทบทนี้เป็นบทกลอนสี่ข้อความว่า :-

สักรวาทจำลาพยาพัคค์
ขอฝากรักไว้กับทรวงดวงสมร
ขอฝากเนตรไว้กับนางนำทางจร
ขอฝากกรไว้กับถันกัลยา
ขอฝากโอบอุ้มไว้กับโอบอุ้มสุตาม่าง
ฝากนาสิกไว้กับปรวงษนิษฐา
ขอฝากใจไว้กับจิตพินิตา
ฝากกายไว้กับกายโคมฉายเอย

ท่านผู้อ่านจะฟังว่าเป็นบทไปหรือไม่ก็ตามที แต่การผูกคำต้องด้วยลักษณะอักษรศิลป์นั้นเห็นได้ว่าไพเราะ และละเอียดละไม แม้บทสักรวาทสองบทข้างต้นก็เป็นเพียงการเล่นคำอย่างโลดโผนเท่านั้น ไม่ใช่หยาบ

การเล่นเพลงแก้กันในระหว่างหญิงกับชายในชนบทของเรา เช่นเพลงเกี่ยวข้าว เพลงเรือ เพลงฉ่อย เพลงอีแซว และเพลงโคราช แม้แต่ลำแคนในภาคอีสาน ก็มีการร้องเกี่ยวและแก้กันด้วยถ้อยคำสำนวนสองง่ามสองแฉ่งในเชิงซู้สาวอย่างถึงพริกถึงขิง ถ้อยคำสำนวนเช่นนั้น ถ้าจะว่าไป ก็เป็นไปในลักษณะอักษรศิลป์ ไม่ใช่ไปอย่างสามัญหรือหยาบคาย จึงไม่นับว่าเป็นลามกอนาจาร ข้อนี้หน้าจะถือเป็นหลักได้ข้อหนึ่งว่า การใช้

อักษรศิลป์ด้วย โวหารเปรียบเทียบสองงาม
สองแ่งนั้น หาเป็นลามกอนาจารไม่ แม้จะ
เป็นการแสดงออกอย่างเปิดเผยก็ตาม

แต่การแสดงออกอย่างโจ่งครึ่มถึงบท
พิศวาสที่เรียกว่า hard core pornography
หรือ “อย่างถึงแก่น” ปราศจากการระมัด
ระเมียน เช่นใน “วรรณกรรมพิมพ์ดีด”
นั้น เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะต้องพิจารณาว่า
ต้องด้วยลักษณะอักษรศิลป์หรือไม่

ก็แหละลักษณะเช่นใดเล่าคือลักษณะ
ของอักษรศิลป์ ?

ในประการแรกอักษรศิลป์ไม่น่าจะมี
คำที่ถือกันว่าหยาบคาย หรือคำอูจาด เพราะ
เรื่องที่เป็นลามกอนาจารนั้นล้วนแต่ประกอบ
ด้วยคำชนิดนี้ทั้งนั้น ภาษาอังกฤษเรียกคำ

ชนิดนี้ว่า dirty word บ้าง filthy word บ้าง
bawdy บ้าง และบางทีก็เรียก four-letter
word แต่ทั้งนี้ไม่หมายความว่า เรื่องที่มีคำ
ชนิดนี้ปะปนอยู่จะพลอยเป็นเรื่องลามก
อนาจารไปด้วย หรือว่าเรื่องที่ไม่เป็นลามก
อนาจารจะปราศจากคำจำพวกนี้เสียเลย แต่
ลักษณะอักษรศิลป์นั้นปราศจากคำจำพวกนี้
แน่นอน แม้แต่บทเสภาขุนช้างขุนแผนซึ่งถือ
กันว่า เป็นบทกลอนที่เพราะเพราะคำสามัญ
เท่านั้น หาใช่เพราะเพราะมีศัพท์สูงด้วยไม่
ก็ยิ่งหลบคำสามัญในบทเช่นว่า:-

สมพาส พิมพ์จุกรมแม่น้ำต้น
ไม่มีกลิ่นแต่ละลอกกระจะออกจาว
ปะสายทองคุดต้องพายุว่า
ออกปากอ่าวก็พอมลุ่มลงไป

แม้กลอนบทนี้บรรจุแต่คำสามัญล้วนก็ยังมีความ
หนึ่งเป็นคำศัพท์ ดังนี้

ในภาษาอังกฤษมีหนังสือเรื่องหนึ่ง
ซึ่งถ้าประกอบด้วย filthy words แล้วคงไม่
รอดจากการถูกประทับตราตลอดกาลว่าเป็น
หนังสือลามกอนาจารเป็นอันแน่ หนังสือนี้
คือเรื่อง Fanny Hill, Memoirs of a
Woman of Pleasure ซึ่งคนอังกฤษคนหนึ่ง
ชื่อว่า John Cleland เป็นผู้แต่ง และพิมพ์

ง
ว
ง
ร
อง
อัย
ไป
นัย
จาร
รใช้

จำหน่ายในวงจำกัด (ลอบขาย) เป็นครั้งแรก
 ในลอนดอนเมื่อ ค.ศ. ๑๗๔๙ และตั้งแต่นั้น
 มาได้มีการพิมพ์จำหน่ายโดยเปิดเผยบ้าง ลัก
 ลอบบ้างอีกหลายครั้งทั้งในอังกฤษและอเมริกา
 แต่ก็ได้ถูกเจ้าพนักงานยึดและตามเก็บตลอดมา
 ลางครั้งผู้ชายก็ต้องโทษปรับและจำคุกด้วย
 ในครั้งหลังสุดได้เป็นคดีขึ้นสู่ศาลในประเทศ
 อังกฤษเมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๓ ผู้ที่ต้องไปเป็น
 พยานให้การต่อศาลมีทั้งสารวัตรตำรวจผู้ยึด
 เก็บหนังสือ นักวิจารณ์หนังสือ ศาสตราจารย์
 มหาวิทยาลัยผู้ทรงปริญญาคุชกูบัณ ทิตทาง
 อักษรศาสตร์ และนักเขียนทั้งบุรุษและสตรี
 ทุกคนให้การตอกันว่า หนังสือ Fanny Hill
 ไม่มีด้วยคำสำนวนที่หยาบคายปนอยู่ด้วยเลย
 หากแต่ผู้เขียนได้ใช้ภาษาสละสลวยตลอดเรื่อง
 แม้จะทำเรื่องจะมีการบรรยายถึงการสังวาส
 นานาชนิด การข่มขืนกระทำชำเรา การล่อ
 ลวงหญิง การโอบย ตลอดจนการเล่นเพื่อนก็
 ตาม พยานส่วนใหญ่ก็เห็นว่า เรื่อง Fanny
 Hill อาจถือเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์
 ในการศึกษาสังคมได้เรื่องหนึ่ง ผลของการ
 พิเคราะห์คดีปรากฏว่า ศาลได้สั่งเพิกถอนการ
 ยึดหนังสือเรื่องนี้ ให้ตำรวจคืนหนังสือที่ยึด
 ไว้ให้แก่ผู้ชายไป*

การใช้ภาพพจน์ (figure of speech)
 บรรยายความอย่างละเมียดละไม เป็นหลัก
 สำคัญอีกข้อหนึ่งของการประกอบอักษรศิลป์
 จึงเราได้พูดถึงกันพอสมควรแล้วข้างต้น จึง
 ไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำในที่นี้อีก

อย่างไรก็ดี หลักของการวินิจฉัยเรื่อง
 ใ้ว่าเป็นลามกอนาจารหรือไม่ หาได้อยู่ที่
 ถ้อยคำสำนวนอย่างเดียวไม่ นักกฎหมายจะ
 ลงความเห็นในเรื่องนี้ว่ากระไรซ้ำพเจ้าไม่
 ทราบ แต่ได้พบหลักวินิจฉัยที่เข้าที่อันหนึ่ง
 ในหนังสือ Pornography and the Law
 เขียนโดย Eberhard and Phylis Kron-
 hausen (Ballantine Books, 1964) เป็น
 หลักที่ศาลสูงสหรัฐอเมริกากำหนดขึ้น จะขอ
 เก็บความมาแล้วสักอันฟังดังนี้:-

ในชั้นแรกเรามาทำความเข้าใจกัน
 เสียก่อนตั้งแต่เริ่มต้นว่า เสรีภาพในการนับ
 ถือนศาสนา การพูดและการพิมพ์นั้นได้รับความ
 ค้ำจุนคุ้มครองโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
 ของสหรัฐอเมริกา แต่ถึงกระนั้นศาลสูง
 สหรัฐก็หายอมให้เรื่องโป๊ที่เป็นลามกอนาจาร
 ได้รับความคุ้มครองเช่นว่านั้นไม่ เช่นเดียว
 กันกับที่การพูดสลับประมาทผู้อื่นย่อมไม่
 ได้รับความคุ้มครองจะนั้น เพราะศาลสูงสหรัฐ

* A History of Pornography, by H. Montgomery Hyde, 1964

เกิดความสำนึกในความละอาย ในความกระดาก หรือสำนึกในความไม่ชอบที่ความเป็นอยู่ของเราในค่านิยมที่เกี่ยวข้องอยู่ และคนที่ประสงค์จะดำรงชีพโดยการกระพือแรงกระตุ้นนั้น...เราถือว่าเป็นผู้ประพฤตินอกกริยา”

จริงอยู่ ความคิดของนักกฎหมายในเรื่องนี้อาจไม่ตรงกัน หรือว่าบทบัญญัติในกฎหมายของสังคมหนึ่งอาจใช้ไม่ได้ในอีกสังคมหนึ่ง แต่หลักวินิจัยที่ยกมากล่าวไว้นี้ก็ได้รับถึงจารีตประเพณีของชุมชนไว้ด้วย แปลว่าการพิจารณาต้องเป็นไปตามจารีตประเพณีที่ยึดถือกันนั่นเอง โดยเฉพาะในมติของศาลสูงสหรัฐเขาใช้คำว่า “มาตรฐานของชุมชนร่วมสมัย” จึงเท่ากับว่า “มาตรฐาน” เช่นนั้น ก็เป็นหลักสำคัญในการพิจารณาเหมือนกัน

ผู้เขียนหนังสือที่เอ่ยชื่อมาแล้วกล่าวว่าการพูดถึง “มาตรฐานของชุมชนร่วมสมัย” ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับข้อยึดถือและพฤติกรรมทางเพศอีกนานาประการ เป็นเรื่องยืดเยื้อเกี่ยวกับชุมชนในประเทศของเขาเท่านั้น ซึ่งจะขอเว้นกล่าวในที่นี้ แต่มีข้อที่ควรกล่าวข้อหนึ่งว่าชะรอยเพื่อตัดปัญหายุ่งยากนานาประการที่เกี่ยวกับชนบประเพณีและข้อยึดถือของชุมชนในเรื่องเพศก็เป็นได้ ประเทศใน

คาบสมุทรสแกนดิเนเวียหลายประเทศ มีเดนมาร์กและสวีเดนเป็นต้นจึงได้ยกเลิกการกวดขันปราบปรามตามกอนาจารย์เสียเลย ด้วยเห็นว่าเรื่องเพศนั้นเป็นเรื่องธรรมชาติของแต่ละคน และความผิดในส่วนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศก็ได้ระบุไว้ในกฎหมายเฉพาะเรื่องนั้นๆ แล้ว หากจะกวดขันเรื่องตามกอนาจารย์ต่อไปอีกก็คงมีการลักลอบปฏิบัติกันจนได้ สู้ยกเลิกเสียดีกว่า ทุกคนก็จะเห็นว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมดาไป การกระทำอย่างลักลอบก็ไม่เกิดขึ้น เมื่อไม่มีการลักลอบกระทำความสนใจของคนในเรื่องตามกอนาจารย์ก็เป็นไปตามปกติ ไม่มีใครสนใจอย่างผิดปกติเหมือนเมื่อยังมีการลักลอบกระทำกันอยู่ แทนเป็นความเห็นของเขาซึ่งย่อมไม่ตรงกับความเห็นของชนที่ยังถือจารีตประเพณีอยู่เป็นธรรมดา

อย่างไรก็ดี กล่าวโดยสรุปหลักวินิจัยดังกล่าวก็มีประโยชน์ และได้ช่วยให้การห้ามจำหน่ายหนังสือที่เขียนอย่าง “โป๊” ในलगตอนยกเลิกไปเช่นเรื่อง Fanny Hill ของ John Cleland, เรื่อง Lady Chatterley's Lover ของ D.H. Lawrence, เรื่อง Tropic of Cancer และเรื่องอื่นๆ ในชุดเดียวกันของ Henry Miller, เรื่อง Memoirs of Hecate County ของ Edmund Wilson และเรื่อง

My Life and Loves ของ Frank Harris เป็นต้น ทั้งนี้โดยมีพิพัตต์ถึงเรื่องเตกาเมรอนของบอกกากาจิโอที่สามารถพิมพ์ออกจำหน่ายอย่างเปิดเผยมาก่อนแล้ว ในการใช้หลักนี้ประยุกต์กับหนังสือทั่วไปเห็นได้ว่า แนวเรื่องของหนังสือเหล่านี้ต่างกับ “วรรณกรรมพิมพ์ดีด” หรือ hard core pornography ที่เดียว แม้หนังสือเหล่านี้จะมี filthy words หรือ four-letter words รวมอยู่ด้วยก็หาเป็น hard core pornography ไม่ได้เป็นไปเพื่อ “กระตุ้นรศากำหนด” หรือ พุคตามภาษาสามัญว่า “ปลุกกำหนด” เหมือนอย่าง “วรรณกรรมพิมพ์ดีด” โดยแท้

เมื่อถือตามหลักนี้ “วรรณกรรมพิมพ์ดีด” ก็ยังคงเป็นวรรณกรรมพิมพ์ดีดอยู่นั่นเอง

ข้าพเจ้าหยิบเรื่องนี้มาเขียนด้วยเหตุสองประการๆ แรกมีท่านผู้หนึ่งไปพบหนังสือแปลเรื่องเตกาเมรอนของข้าพเจ้าเข้า และได้ถามถึงเล่ม ๒-๓ ด้วยความปรารถนาที่จะได้อ่านต่อ ข้าพเจ้าก็ได้ชี้แจงไปดังที่ได้บรรยายมาแล้ว ประการที่สองข้าพเจ้านอนฟังเพลงที่มีเนื้อว่า “มิวแต่อ่านหนังสือลามกจะไม่สบตงได้ยงเง” หรืออะไรทำนองนี้ เกิดนึกใจึกคิดขึ้นว่า หนังสือลามกคือหนังสืออย่างไรแน่ ลองย้อนรำลึกและสบคั่นคึกได้ความตามที่บรรยายมาแล้ว หากมีท่านผู้ใดเสนอข้อคิดว่ากระไรอีก ข้าพเจ้าก็อยากฟังแต่ข้าพเจ้าแน่ใจอย่างหนึ่งว่า บทไปโนวรรณคดีของเราที่เรียกว่า “กลอนสังวาส” นั้นเป็นอักษรศิลป์ที่อยู่นเหนือความเป็นลามกอนาจารแน่นอน ๐

หมายเหตุท้ายเรื่อง

๑. จริงหรือที่เชื่อว่า การพูดและการเขียนที่มีความหมายสองงามสองแงในเชิงสังวาส ถ้านึกไปในทางลามกก็เป็นลามก ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะจิตใจของแต่ละคน ?
  ๒. ในสมัยที่ชายหากอักษรศาสตร์ลาคล่าไปด้วยวรรณกรรมจำพวก pornography และสิ่งที่มีหมายอักษร x เช่นสมัยนี้ เราควรจะศึกษาพิจารณาสิ่งเหล่านี้กันอย่างไร ?
  ๓. วรรณกรรมจำพวก pornography และสิ่งที่มีหมายอักษร x น่าจะเกี่ยวโยงไปถึงรสนิยม (taste) ของบุคคลอย่างไร และจะบันคาลผลให้เกิดแการรสนิยมของนักอ่านในทำนองใด ?
- เหล่านี้เป็นปัญหาที่นักอักษรศาสตร์น่าจะได้อีกกันดูบ้างก็คงจะดี

ภาพ

๐ ขอเอ่ยคำอำลา

อาจารย์อยู่แห่งใด

๐ ร่วมงานมาหลายปี

อาลัยรักอย่างลึกซึ้ง

กล่าววาจาจากดวงใจ

ขอมอบไว้ความคิดถึง

คุณความดีติดตราตรึง

น้อมคำนึงไม่รู้คลาย

อภินันทนาการ

จาก

ครอบครัวแดงแก้วฟ้า